

Трафарет - найпростіший спосіб нанесення однакового зображення на велику кількість поверхонь. Трафарет, не те щоб легко, але можливо виготовити з паперу, картону, пластику, дерева і т.д.

Від графіті трафарети відрізняються в першу чергу лаконічністю форми і швидкістю нанесення: просто прикладаєш шаблон до стіни, бризкаєш спреєм і йдеш далі, весь процес може зайняти кілька секунд. Звісно якщо це не багатощаровий і невеликий малюнок.

Трафарет (від італ. Traforetto) - пристосування, що використовується для нанесення на різні поверхні різних символів, таких як букви, цифри і різноманітних зображень. Трафарет являє собою лист з плівки, паперу, або іншого матеріалу в якому вирізані кілька наскрізних отворів різної форми, або сегментів, що становлять одне зображення. При виготовленні трафарету картинка розбивається на сегменти таким чином, щоб при промальовуванні трафарет не рвався, а зображення залишалось читабельним, в стилі арт-і виходить критерій художньої виразності.

Як дуже дешевий і, при цьому, досить ефективний спосіб політичної пропаганди трафарет сподобався революційно налаштованим місця-

нам. Гасла і портрети лідерів покривають стіни будинків, починаючи з кінця XIX століття. Паризькі комунари, італійські фашисти, французькі політично активні студенти використовували трафаретні написи і малюнки, намагаючись донести до мас свої погляди. В наші дні надшвидкістю і небаченими технологіями трафарети продовжують більш-менш утилітарно використовуватися в різних сферах життя. Всім знайомі написи «Не влазь - уб'є!» з символічним зображенням блискавки або трохи більше загадкове - «Не стій під стрілою!». У ряді поліграфічних процесів використовується принцип трафарету. Трафарети зазвичай малюють чорною фарбою на світлому тлі, або навпаки - світлою на темному. Головне, щоб вийшло контрастно. Жодна пафосна галерея вони не збере стільки глядачів, скільки людей проходить по вулиці кожен день. Вони бачать ці малюнки, і пам'ятають їх навіть після того, як безжальна кисть муніципального дворника зафарбувати чергового чоловічка, злісного прогульщика шкільних занять.

ВІЗУАЛЬНИЙ ОБРАЗ -

STENCIL ART, як мистецтво трафарета

ТРОХИ ІСТОРІЇ

Трафарет - кращий друг революціонера з порожніми кишеньками, але переповнений надновими ідеями душею. Перші політичні трафарети з'явилися в Парижі під час народних хвилювань 1870-х. Недорогий, але ефективний метод пропаганди вже в середині 20-го століття взяли на озброєння італійські фашисти, нарівні з борцями за свободу вони малювали на стінах портрети Муссоліні. Чергова хвиля трафаретного графіті прокотилася по країнах Латинської Америки і південно-західній Європі в 60-х. Стіни міст Мексики, Італії, Франції почали покриватися крамольними і просто хуліганськими малюнками.

Першопроходцем вважається парижанин Блек Ле Ра, який вперше застосував аерозольні балончики з фарбою для нанесення малюнка. Щоб уникнути неприємностей з поліцією він працював виключно вночі, і ось одного разу в новорічний ранок здивовані жителі французької столиці отримали можливість помилуватися сотнями шурів (ле ра - по-французьки «шур») і цілою танковою дивізією на стінах Центру Помпідю. Поетеса Міс Тік, соратниця Блека, розповсюдила по всьому місту свої автопортрети з лаконічними віршованими рядками. Також великою популярністю користується британський художник майстер трафарету Банкс. Цей вид графіті дуже популярний в країнах Латинської Америки, а австралійський місто Мельбурн багато хто схильний вважати столицею стенсіл арту.

ТРАФАРЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТ

Як правило, трафарети наносять темною фарбою на світлу поверхню або світлою - на темну для досягнення контрасту, і в якості барвника використовуються все ті ж аерозольні балончики.

Матеріали для виготовлення трафаретів підбираються залежно від типу фарби, тривалості використання і типу нанесення. Принциповими показниками також є розмір трафарету і розмір нанесених з його допомогою зображення. Не менш важливим є підбір матеріалу для нанесення трафарету. Максимально жорсткий матеріал найбільш затребуваний для рівних поверхонь, ну, а максимально гнучкий матеріал необхідно використовувати для круглих, нерівних поверхонь. Можна і потрібно враховувати стійкість матеріалу до певного типу фарб і розчинників. Можна, врешті-решт, дійти і до просунутого рівня трафаретів багаторазового використання.

Матеріалом для виготовлення трафарету може бути щільний папір або картон, як звичайні, так і ламіновані (деякі використовують коробки з-під цукерок), лінолеум або тонкий гнучкий пластик. До речі, пластик легко можна придбати в будь-якому канцелярському магазині у вигляді папки для паперів з «куточком». При виборі матеріалу для трафарету враховується його довговічність і вологостійкість.

Найбільш трудомістким є безпосередньо процес вирізання, особливо в разі складного зображення з безліччю деталей. Важливо пам'ятати, що часто необхідно залишати зазори від 3 мм між деталями малюнка інакше деталь випаде під час вирізання разом із загальним контуром.

Якщо мова йде про трафарети та інших видах графіті на стінах будинків, вуличному художнику ніколи не слід забувати про те, що його дії можуть підпадати відразу під пару статей адміністративного та кримінального законодавства. Відповідно, дії ці можуть каратися в залежності від величини збитку або ступеня образливості малюнків і написів, як великим штрафом, так і тюремним ув'язненням. Тому існують альтернативні способи самовираження за допомогою трафаретів. Наприклад, при проведенні масових заходів можна прикрашати місця їх проведення трафаретами, нанесеними різнобарвним крейдою на змочену поверхню за допомогою валика. В цьому випадку, малюнки легко змиваються водою і позбавляють авторів від непотрібних проблем.

Б ТРАФАРЕТИ МОЖНА РОЗДІЛИТИ НА ГРУПИ ЗА РІЗНИМИ КРИТЕРІЯМИ.

- За кількістю шарів - одношаровий і багатощаровий трафарети.
- По тривалості використання: одноразовий і багаторазовий.
- За матеріалом: паперовий, картонний, плівковий, металевий та інші.
- За місцем використання: на виробництві, в мистецтві, в дизайні, в кулінарії і т. д.

С ТЕХНІКА ВИГОТОВЛЕННЯ

1. Створення зображення. Початкове зображення малюється від руки або роздруковується на принтері. Для створення великих трафаретів може використовуватися поділ вихідного електронного зображення на сегменти з подальшим роздрукуванням на принтері і суміщенням. При обробці фотографій використовується функція зменшення кількості кольорів - постеризація. В цей же етап входить визначення місцезнаходження, числа і форми містків з'єднують частини трафарету.
2. Роздрукування. Сегменти зображення роздруковані на аркушах паперу формату А4 можуть бути з'єднані скотчем. Якщо зображення більше формату А3 то роздруковані на принтері зображення можуть бути наклеєні на ватман з допомогою клею-олівця і видалені після вирізання.
3. Вирізка. Для вирізання трафаретів вручну найчастіше використовуються канцелярський ніж або ніж для моделювання. Процес вирізання відбувається на спеціальному килимку, або на шматку ДВП, скла або пластику. Помилки під час вирізання можуть виправлятися за допомогою скотча і шматочків паперу або плівки.

Д З ЧОГО РОБИТИ ТРАФАРЕТ

Від вибору матеріалу трафарету залежить якість майбутньої роботи.

Папір:

- Папір 80гр / м2 (офісний папір А4 формату) - його бажано взагалі не використовувати в чистому вигляді, тому що цей папір дуже тонкий і термін служби лише пара нанесень. З плюсів: доступність.
- Папір 120-200гр / м2 (ватмани і поліграфічна папір) - найпоширеніший варіант і підходить в більшості випадків. Прослужить 20+ нанесень. Можна знайти папір А0 формату, а також рулонні варіанти. Підходить для роботи з горизонтальними, вертикальними і округлими поверхнями (стовпи, баки і тд).
- Картон від 300гр / м2 - ідеальний варіант, але складно знайти широкий формат за доступною ціною. Від 30 нанесень. Малюнок через який трафарет легко наносити і досить легко різати. Картонем користуються основні художники (Банкс, Шепард Фейрі і ін.). Не переносить сильного згинання.
- Гофрований картон (коробку здатний знайти кожен) - екстремний варіант при відсутності нормального матеріалу. Про дрібну деталізацію в трафареті можна забути. Здатний витримати 10 копій. Різати тільки гострими лезами на рівній поверхні в сухих умовах.

Пластик:

- Пластикові папки для паперів / листи для ламінування - довговічніше паперу до 120гр / м2, легко ріжеться. З мінусів: малий формат і маленька товщина матеріалу. Але для горизонтального нанесення підходить.
- Рентгенівські знімки - по щільності ідеальний варіант, довговічний і ріжеться добре. 50+ нанесень. Горизонтальне і вертикальне нанесення, також добре переносить малювання на округлих поверхнях.
- ПЕТ 0,5 мм - Довговічний. 50+ нанесень. Розмір листа 120x200см. Єдиний мінус - складність різання.

Е НА ЧОМУ РІЗАТИ ТРАФАРЕТИ

Якщо ви ріжете на шматку лінолеуму, оргаліт або просто на своєму столі, то знайте, що всі ці поверхні не довговічні. Вони починають сипатися і кришитися, за рахунок чого виходить поцяткована вибоїнами поверхня, яка заважає акуратно різати.

Для різання трафаретів (і майже будь-якого ручної творчості) ідеально підійде макетний / самовідновлюваний килимок. Килимок складається з одного або декількох шарів ПВХ (залежить від фірми), але головне, беріть килимок товстіший (3 мм добре, 2мм не дуже). Чим товщі - тим краще.

Якщо говорити про довговічність килимка, то його «регенерація» не вічна. Якщо багато різати на одній ділянці, то з часом верхній шар килимка в цьому місці почне розсипатися. Тому маленькі фор-

мати «вмирають» раніше.

Зберігайте його в розгорнутому положенні, якщо килимок в великих порізах, то тим більше не звертайте його. Не ставте гаряче на нього і не піддавайте довгому впливу сонячних променів. Один з головних плюсів килимка - збільшення терміну експлуатації леза, якими ви ріжете. Але при різких поворотах можна обламати кінець леза, в основному він залишається всередині килимка. У майбутньому ці осколки можуть доставляти незручності: коли ви будете випадково на них натикатися, буде псуватися нове лезо.

PS: Коли працюєте зі скотчем, не допускайте щоб його шматки залишилися на килимку (згодом цей шматочок поріжеться на тисячі дрібних осколків, а після цього залишиться тільки клей, який не так просто відтерти). Плюс до всього, цей клей забивається в дрібні і великі порізи, що так само не пасує килимку на користь.

Ф ЧИМ ВИРІЗАТИ ТРАФАРЕТИ.

Хороші леза це не єдине на що варто звернути увагу при виборі ножа. Інструмент повинен добре лежати в руці і не викликати відчуття ненадійності. Вага це надійно, але не варто зупинятися вибір на даній характеристиці, тим більше якщо вибираєте ніж для повсякденного різання.

Звичайно ж, потрібно підбирати інструмент під себе, але для цього у вас повинна бути можливість випробувати ці інструменти в живу на різних матеріалах.

В основному у ножів є два види блокування лез: натиснув-зрушив і відкрутив-зрушив. Більш практичний перший варіант. Існує безліч ножів, але лез для них не так вже й багато. Нижче основні їх види:

- Канцелярський ніж з сегментованим лезом (8 секцій) шириною 18мм і кутом нахилу 45° - найпоширеніший варіант. Так само через товщину зручний у використанні. Підходить для будь-яких видів трафаретних матеріалів і добре показав себе в різанні тонких пластиків. Найбільш доступний за ціною варіант.
- Ножі з лезом шириною 9 мм 45°. Він легший і тонкий підходить для всього крім твердих пластиків.
- 9мм 30° леза ідеально підходять для дрібної деталізації. Так само підходять майже для всіх матеріалів.
- Сегментовані леза краще купувати в будівельних магазинах з подвійною заточуванням (вони гостріше і довше прослужать, так як використовується хороша сталь).
- Якщо ніж без гумових накладок або його незручно тримати в руці, то його можна обмотати шматком шкіри або тканини. Це допоможе уникнути зайвих мозолів.

Г ЯК ПРАВИЛЬНО ПЕРЕНЕСТИ ТРАФАРЕТ НА СТИНУ

Щоб хоч якось виділитися із загальної маси, і зробити якісний малюнок слід дотримуватися наступних пунктів:

1. Використовувати щільний папір для трафаретів - простіше і швидше наносити, а результат якісніше. Термін життя трафарету підвищується
2. Використовувати якісну фарбу
3. Не малювати взимку, в дощ і вітер
4. Використовувати малярний скотч - приклеювати трафарет по периметру. Це допомагає зайвий раз не смикатися, тому що запобігає зміщенню трафарету.
5. Притримувати трафарет рукою - щільно притискаючи трафарет до стіни, тим самим збільшується чіткість результату.
6. Фарбу з шкіри легко стерти смішкою соди і соняшникової олії (50 на 50). Звичайно, не так легко як зняти рукавичку, але буває.
7. Не поспішайте - висока швидкість нанесення фарби негативно впливає на якість. Якщо вистачило терпіння вирізати трафарет, то вистачить і на нанесення малюнка.
8. Економте фарбу - не смикайте рукою і не тисніть щосили, поступово, короткими чергами наносите фарбу. Краще нанести другий шар після висихання першого, ніж жирно все залити. Фарба може потекти і тим самим зіпсувати малюнок, плюс трафарет може зіпсуватися, тому що фарба склеює дрібні отвори в ньому і згладжує гострі кути.
9. Не малюйте на цеглі - він вбирає фарбу, а фактура дробить малюнок. Бетон теж сильно вбирає фарбу, через це малюнок може виглядати тьмяно.
10. Наносити фарбу з одного відстані від стіни - приблизно 15 см. Намагайтеся по можливості напилувати фарбу від краю вирізу до центру вирізаної області. Це зменшує потрапляння дрібного пилу під трафарет.

І, звичайно, потрібна практика, щоб всі ці пункти успішно застосувати.

